

Roelof Krikken wijst op belang van 'correctiestieren'

'Fokkerij is compensatie'

Op de NRM van 2012 behaalde Allen-dochter Esmeralda 27 het seniorenkampioenschap. Halfzus Esmeralda 33 (v. Shottle) deed nauwelijks voor haar onder. Kijken naar koeien en compensatieparingen maken, vormen volgens Roelof en Ina Krikken uit Echten (DR) de basis van hun succes. Correctiestieren blijken echter steeds schaarser te worden.

Het seniorenkampioenschap op de NRM van 2012 kende een verrassende winnares. Als wel vaker kwam ze uit de rubriek met oudste koeien, maar niet uit de stal van Teus van Dijk of Nico Bons, die in die rubriek de plaatsen twee tot en met vijf bezetten. Kopkoe en kampioen in de categorie zwartbont oud werd Tellingen Esmeralda 27 van Roelof en Ina Krikken uit Echten (DR). De bijzonder fraai uitgezwaarde Allen-dochter verkeerde in een supervorm en haar

zege stond dan ook niet ter discussie. Toch had het weinig gescheeld of ze was niet eens naar de NRM gekomen. „Kort voor de show had ze een stuk van haar staart eraf en dit raakte ontstoken. We zouden de koe daarom in eerste instantie thuis laten. De koe die in onze ogen de meeste kans maakte, was namelijk niet Esmeralda 27, maar haar Shottle-halfzus Esmeralda 33“, aldus Roelof Krikken. Esmeralda 33 zou uiteindelijk als vierde eindigen in de middenklasse. „En

gelukkig was de ontsteking opgeknapt en kon ze een kunststaart goed verdragen“, vult Ina aan.

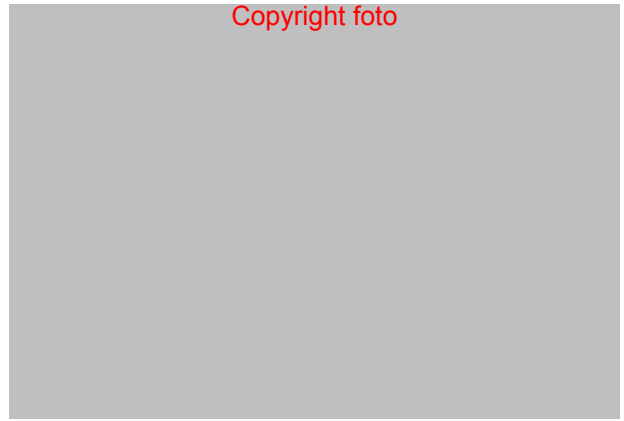
Esmeralda 14

De Esmeralda's vormen een bijzonder succesvolle koefamilie in de Tellingen-stal van de familie Krikken. Nog maar tien jaar geleden deed stammoeder Esmeralda 14 haar intrede op het bedrijf en inmiddels zijn er al

De bestaande ligboxenstal werd vorig jaar uitgebreid (het nieuwe deel is te zien op de voorgrond). De stal telt inmiddels 74 ligboxen en een groot strohok.

Tellingens Esmeralda 27 (Allen x Storm) werd kampioen in de categorie zwartbont oud op de NRM van 2012.

Tellingens Esmeralda 33 (Shottle x Storm) liep mee in de dochtergroep van Shottle op de NRM van 2012 en werd tot beste koe van de groep verkozen. Een dag later eindigde ze bij de individuele keuring als vierde in de middenklasse.

vijf Esmeralda's excellent verklaard. Roelof vertelt hoe hij ooit zijn maïsland ploegde en in het naburige weiland een koe zag kalven. „Ze was groot en lang, maar ook soepel, want ze krabde zich tijdens het kalven met haar achterpoot achter het oor.“ De vaars was van de buurman, die van plan was met zijn bedrijf te stoppen. „Ik vroeg hem daarom of hij haar niet wilde verkopen. Hij moest eerst overleggen met zijn zoon Jan Prent, die bij zijn schoonvader Arend Withaar in het bedrijf was gegaan, maar even later bleek dat we de koe konden kopen.“ Het inpassen van de vaars in de ligboxenstal kostte Krikken weliswaar de nodige inspanning – het dier was tot dan toe alleen een grupstal gewend – maar spijt van de aankoop kreeg hij niet. De aankoop van Esmeralda 14 leidde tot het eerste succes op de NRM. Ze werd in 2004 vierde van de middenklasse en zou tot een exterieurtotaal van 91 punten komen.

Vier excellente dochters

Esmeralda 14 gaat via achtereenvolgens Storm en Hardtac terug op Cleitus-dochter Delta Esmeralda, de moeder van de fokstieren Delta Novalis en Delta Lava. Krikken spoelde de koe met Allen en met Shottle, wat tot 7 Allen en 21 Shottle-embryo's leidde. Uit de zeven embryo's werden drie vaarskalfjes van Allen geboren, terwijl uit de 21 Shottle-embryo's slechts twee vaarskalveren voortkwamen. Esmeralda 14 zou zelf maar één keer aan de NRM deelnemen. „In 2006 stond ze droog en in 2008 was ze er niet meer. Ze had gekalfd en liep weer in de koppel, toen we na een dag weg te zijn geweest thuis kwamen en ze haar achillespees bleek te hebben afgescheurd“, aldus Ina. De excellente Esmeralda 14 kreeg vier excellente dochters op het bedrijf van Krikken.

De oudste was Stormatic-dochter Esmeralda 23, die met 90 punten werd ingeschreven. De veehouder past soms lijnenteelt toe (Stormatic is een zoon van Storm, tevens de vader van Esmeralda 14, red.), zodat er in de volgende generatie een heterosiseffect kan optreden. „Maar dat kan alleen bij koeien en stieren zonder fouten“, stelt de Drent. Esmeralda 23 is na een blessure inmiddels afgevoerd.

Hartstilstand

Van de drie Allen-dochters van Esmeralda 14 werden er twee excellent. Esmeralda 27 kreeg 92 punten toebedeeld en Esmeralda 26 kreeg 91 punten. De beide zussen namen zowel in 2008 als in 2010 deel aan de NRM. Omdat ze niet meer drachtig wilde worden, maakte de oudste van de twee de NRM van 2012 niet meer mee. En ook voor de kampioene van 2012 zit een nieuw optreden er niet in. In januari 2013 lag ze, waarschijnlijk door een hartstilstand, zomaar ineens dood in de ligbox.

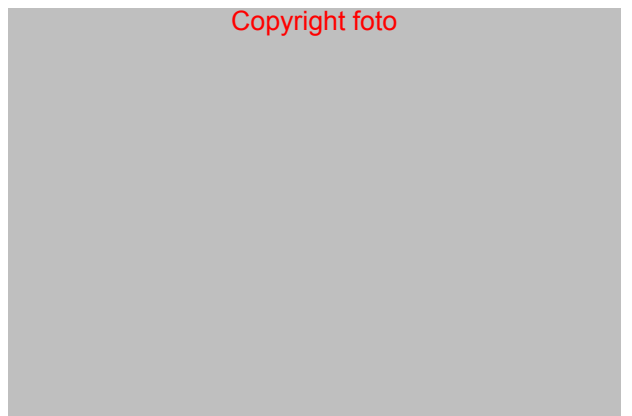
De derde Allen-zus Esmeralda 25 is nog wel aanwezig en produceert naar behoren, al kan ze qua exterieur niet tippen aan haar zussen. Dat geldt ook voor de hoogproductieve Shottle-dochter Esmeralda 45. „Een goede koe, maar niet goed genoeg voor een keuring. Ze heeft wat meer van Mtoto (de vader van Shottle, red.) dan haar volle zus“, meent Roelof. Deze Esmeralda 33 is de vierde excellente dochter van Esmeralda 14 en kreeg net als haar moeder 91 punten.

Geen revanche

Esmeralda 33 liep op de NRM van 2012 mee in de dochtergroep van Shottle en werd daar tot beste van de groep verkozen. „Tijdens de individuele keuring een dag later stond ze er net niet helemaal goed op“, meent Krikken.

Desondanks haalde ze een 1B-klassering achter de latere reservekampioene Mariegold. Revanche zit er dit jaar echter helaas niet in. De bijna zeven jaar oude Esmeralda 33 staat droog en moet ten tijde van de NRM kalven van Jotan.

Wel aangewezen voor de NRM is haar fijn besneden Windbrook-dochter Esmeralda 64, die mag meedoen in de categorie vaarzen. Donate 3 (Cricket x Tellingens Master) en Keira 1 (Shottle x Modest) zullen hun opwachting maken in de middenklasse, evenals de conditierijke Loreen 3 (Stormin Norman x Integrity), die ook op de NRM van 2012 present was. De oudste van de vijf deelnemers is Kaylé 2 (Instinct x Lyster). De inmiddels acht jaar oude koe (ze siert ook de voorpagina van dit blad) deed al mee aan de NRM's van 2010 en 2012 en is net als Loreen 3 met 90 punten ingeschreven. Overigens komen de koeien ondanks de lage nummers vooral uit de eigen koefamilies, de meeste uit de Koosjes. „Voor het overzicht hebben we ►

De bedrijfscollectie van de familie Krikken op de HHH-show van 2013. Van links naar rechts Mystic 1 (v. Stormin Norman), Esmeralda 33 (v. Shottle) en Loreen 3 (v. Stormin Norman).

Copyright foto

De droge koeien en de hoogdrachtige pinken worden in een potstal met uitloop gehuisvest.

Copyright foto

De koeien worden in een ruime 2 x 3-stands open tandem melkstal gemolken.

een tijdje terug besloten om nieuwe namen te bedenken, zodat beter te herleiden is uit welke tak van de familie ze komen”, verklaart Roelof.

Iets overcompleteet

De vijf koeien worden sinds ze zijn aangewezen voor de NRM apart gehuisvest. Ze stonden eerst in een storruimte met voerhek achter in de stal, maar hebben inmiddels de beschikking over ligboxen. „Een strohok waar continu meerdere koeien worden gehouden, bleek te snel smerig te worden”, oordeelt de veehouder. De koeien krijgen een apart rantsoen van onbeperkt hooi en water, aangevuld met vier keer daags een krachtvoermengsel. „Hooi om de buik te vullen en de koeien daardoor meer inhoud te laten krijgen, maar ook om ze van boven scherper te laten worden. Een kwestie van mooi maken.”

Tellingen Loreen 3 is zo’n koe die van boven scherper mag. „Als vaars kreeg ze op de keuring het commentaar dat ze ‘iets overcompleteet’ was”, vertelt Roelof. „Maar ik houd wel van iets overcomplete vaarsen.” Krikken wijst er op dat bespiering in Nederland over het algemeen wel wordt gewaardeerd, maar dat het in het buitenlandse showcircuit wordt afgestraft. De veehouder wil er eigenlijk niet over oordelen,

maar merkt wel op dat ‘een Porsche-motor in een Kever niet lang mee zal gaan’. Oftewel: een koe moet haar productie aan kunnen en in figuurlijke zin niet te veel op haar tenen hoeven lopen.

Stormin Norman

„De behoefte aan kruisen heeft hier ook mee te maken. Als je alleen naar de stierindexen kijkt, krijg je te scherpe koeien. Je hebt soms een correctie in balans nodig. Stormin Norman is zo’n pure correctiestier. Hij paste hier heel goed. We hebben er enkele heel goede vaarsen van en twee excellente koeien.” Naast Loreen 3 is er namelijk Tellingen Mystic 1. Ze bevindt zich voor de NRM niet in het juiste lactatiestadium, maar is wel ingeschreven met maar liefst 92 punten. Stormin Norman – van zijn zoon Norwin is op de NRM een dochtergroep te zien – heeft een negatieve productievererving en beschikt over aAa-code 564, oftewel de ronde kenmerken. Krikken laat zijn koeien door een aAa-analist analyseren en maakt tevens gebruik van het Semex-paringsadvies. „Met Triple-A kun je goede, degelijke koeien fokken zonder fouten. Voor de show is het gouden randje echter belangrijk, de rug moet er strak in”, stelt de veehouder. Hij heeft Goldwyn veel gebruikt, maar heeft ervaren dat het een stier

is die heel gericht gebruikt moet worden. Zo zijn er op het bedrijf twee fraaie Goldwyn-dochters uit Esmeralda 27, die beide droog staan. Met één ervan wil de veehouder dit jaar naar de HHH-show.

O Man

Omdat ‘correctiestieren’ steeds moeilijker te vinden zijn, heeft Krikken zijn toevlucht inmiddels gezocht tot genomicsstier Moonboy (Dorcy x Shottle) met aAa-code 561. Al is hij over het algemeen heel voorzichtig met genomicsstieren. „Er zitten heel veel scherpe stieren bij en ik wil breedte in mijn koeien houden. En bij genomicsstieren met de ronde codes weet je nog niet of ze dat ook echt geven.” Krikken gaat dan ook voor fokstieren als Golden Dreams, Dorcy, Seaver, Musketeer, Brawler, Fever, Boheme Sho, Lauthority, Windbrook, Jungle, Goldsun, Shot Al, Jotan en Wonder.

Wat opvalt is dat de stier O Man in de pedigrees van de stieren die worden gebruikt, lijkt te worden gemeden. Hoewel O Man inderdaad bepaald niet bekend staat als een brenger van topexterieur, blijkt Krikken hem heel gericht wel te hebben gebruikt. De stier is bijvoorbeeld gecombineerd met Talent-dochter Tellingen Lauren (AV 89), die mee was naar de Koe-Expo in 2013. „Zij is iets te open gebouwd en kon iets meer kracht gebruiken.

Copyright foto

Bedrijfsgegevens

Roelof (47) en Ina (45) Krikken melken met hun zonen Lennart (14) en Allard (13) in Echten (DR) ruim 80 koeien. Het rollend jaargemiddelde bedraagt 10.481 kilo melk met 4,11 procent vet en 3,38 procent eiwit. Daarmee wordt het quotum van 515.000 kilo melk fors overschreden, zodat aanvullend moet worden geleasd. Krikken gebruikt hoofdzakelijk dochtergeteste stieren en let tegenwoordig meer op de gehalten dan voorheen. „Daar was ik wel eens makkelijk in.” Krikken beschikt over een fraaie veestapel met

een exterieurgemiddelde van 85 punten. Het bedrijf bracht al negen excellente koeien voort, waarvan er nog vijf aanwezig zijn. Krikken doet geregeld mee aan fokveedagen en krijgt daarbij steevast hulp van cowfitter Jan Ekenhorst, goede vriend Jacco Draaijer en zwager Jan Eding. De koeien krijgen een gemengd rantsoen van graskuil, snijmais, corngold, koolzaadstro, soja en mineralen en sinds een jaar ontsloten tarwe. Het rantsoen wordt aangevuld met krachtvoer dat in de melkstal en via krachtvoerautomaten in de stal

Copyright foto

Tellingen Mystic 1 op de HHH-show van 2012. De koe is inmiddels ingeschreven met 92 puten en is een dochter van Stormin Norman, een stier die Krikken als een 'echte correctiestier' bestempelt.

Copyright foto

Tellingen Kaylé 2 (v. Instinct) op de Koe-Expo in 2013. Ze is een van de vijf koeien van Krikken die dit jaar aan de NRM mogen deelnemen.

We hebben O Man dus ook als correctiestier gebruikt. Met O Man kun je showkoeien fokken, als je maar de juiste combinatie maakt."

90 koeien genoeg

Keuringssucces is uiteraard niet alleen te danken aan de fokkerij, maar ook aan de verzorging. Roelof en Ina hebben hun ligboxenstal uit 1989 sindsdien gemoderniseerd en uitgebreid. Zo hebben de koeien tegenwoordig de beschikking over ruime diepstrooiselboxen met manegevvulling. „Koeien hebben veel te lijden van een te krappe maatvoering”, stelt Roelof, „al merken we bij de grote keuringskoeien geen duidelijke voorkeur voor het hogere voerhek in het nieuwe staldeel.” Vorig jaar is er een stuk aan de bestaande stal gebouwd, zodat de stal nu in totaal 74 ligboxen en een groot strohok telt. Daarnaast is er een aparte potstal met uitloop voor de droge koeien en hoogdrachtige pinken. Dit op advies van onafhankelijk voeradviseur les Vegter, die Krikken in de arm nam vanwege problemen met de droge koeien. Krikken heeft jarenlang een 55 à 60 koeien gemolken, maar heeft de uitgebreide stal in een jaar tijd toch al bijna vol. „Er zijn er op het moment 84 koeien; 69 aan de melk en 15 droog”, weet Roelof. Ambitie om door

te groeien, heeft Krikken niet. „Wij vinden een omvang van 90 koeien groot genoeg.” Overigens zouden forse uitbreidingsplannen ook lastig zijn, omdat het bedrijf in een Natura 2000-gebied ligt.

Jan Ekenhorst

Het was ook voeradviseur les Vegter die de familie Krikken aan hun cowfitter Jan Ekenhorst hielp. Roelof Krikken was op zijn advies op excursie geweest naar het melkveebedrijf van de familie Ekenhorst in Laar, net over de Duitse grens bij Coevorden. Op het bedrijf loopt de succesvolle showkoe en inmiddels honderdtonner Eke Lesta (v. Starleader), die met maar liefst 97 punten is ingeschreven. Hein Ekenhorst gaf daar aan ook wat Nederlandse bedrijven te willen bekijken en Krikken stelde zijn bedrijf beschikbaar.

„In 2010 vroegen wij ons af wat te doen”, aldus Roelof Krikken. „Het showgebeuren was inmiddels behoorlijk geprofessionaliseerd.” Dit kwam ter sprake toen Ekenhorst het bedrijf van de familie Krikken bezocht. „Hij zei dat zijn zoon Jan de koeien wel keuringsklaar kon maken.” Jan Ekenhorst kwam naar Echten en prepareerde de koeien uitstekend. „Achteraf bleek dat hij Europees kampioen cowfitten was en dat hij zelfs zijn vakantie voor onze koeien had opgeofferd. Maar Jan

is bescheiden en zal daar zelf nooit iets over zeggen.”

Compensatie

Krikken wilde Ekenhorst op de NRM van 2012 Esmeralda 27 voor laten brengen. „Hij wilde dat alleen op voorwaarde dat hij mocht bepalen hoeveel melk er in de uier moest”, aldus de veehouder. „Er zat twintig uur in toen de koe de ring in kwam. Zelf ben ik vaak terughoudend wat de hoeveelheid melk betreft, maar Jan had wel gelijk.” Krikken heeft duidelijk respect voor de cowfitters, zo ook voor de Zwitser Franz Salzmann, die door Ingenieursbureau Heemskerk was ingehuurd. „Hij begeleidde Esmeralda 33 in de Shottle-dochtergroep. Normaal is het een lastige koe, maar aan de hand van Franz was ze zo mak als een lammetje. Het leek wel of hij de koe had gehypnotiseerd.” De basis voor de goede prestaties is volgens Ina Krikken het kijken naar koeien. Bij de dagelijkse verzorging, de voeding, het prepareren voor de show, maar ook bij de fokkerij. „Het maken van combinaties ligt ten grondslag aan het succes”, meent Roelof, „en dus veel kijken inderdaad. Dat is overigens een nadeel van de meeste paringsprogramma's, er wordt niet naar koeien gekeken. Fokkerij is compensatie. Daarbij moet je soms voor stieren kiezen – als bijvoorbeeld Stormin Norman – die je anders niet zou gebruiken.” ■

wordt verstrekt. Weidegang wordt de sinds de stal vorig jaar is uitgebreid, niet meer toegepast. „Als het comfort in de stal goed is, kun je er voor kiezen om af te zien van weidegang”, menen Roelof en Ina. De koeien worden gemolken in een ruime 2 x 3-stands open tandem melkstal uit 1989. Op de plaats zou een 2 x 10-stands zij-aan-zij melkstal passen, maar Krikken twijfelt daarover. „Dan zie je toch veel minder van je koeien.” Bij het bedrijf hoort 45 hectare grond, waarvan 12 hectare wordt gepacht. Op 9 hectare wordt maïs geteeld en op de rest gras.

Copyright foto